

- [Suvestinis katalogas](#)
- [Kontaktai](#)

Vilnijos Vartai

Vilnijos vartai - paslaugos ir informacija

- [Pratarmė](#)
- [Vietovės](#)
- [Personalijos](#)
- [Kraštotyros darbai](#)

Iškrentančiame meniu pasirinkite vieną Personalijos kategoriją, pvz., „Garbės piliečiai“, „Įvairūs nominantai“ ar kt. Taip pat būtina pasirinkti vietovę, o tada - konkrečią nominaciją, pvz., „Vilniaus garso“ premija, „Kunigaikščio Vytauto Didžiojo nominacija“ ar kt.

Ieškoti

Paieškos žodis: ?	<input type="text"/>
Paieškos sritis: ?	<input type="text" value="Visos dalys"/>
Ieškoti >	

- [Titulinis](#)
- [Vietovės](#)
- [Vilniaus miestas](#)
- [Verkių seniūnija](#)
- [Naujaneriai](#)

Naujaneriai

Naujaneriai – šiaurinė Vilniaus miesto dalis, esanti dešiniajame Neris krante, į pietvakarius nuo Nemenčinės.

Vietovardis *Naujaneriai* kilęs iš hidronimo Neris. XIX a. pab. arba XX a. pr. Naujaneriai vadinti *Vilijanavu* (lenk. *Wilianów*). Tai nelietuviškos kilmės pavadinimas. Gali būti, kaip pažymi kalbininkas Jonas Jurkštas, kad vietovardis turėjo lietuvišką šaknį, vėliau buvo sulenkintas, išverstas (Wilia lenk. – Neris) [2].

Apie Naujanerius literatūros beveik nėra. Naujanerių vietovardis minimas kalbininko **Jono Jurkšto** knygoje „**Vilniaus vietovardžiai**“ [2]. „**Mažojoje lietuviškojoje tarybinėje enciklopedijoje**“ [5] rašoma apie vietovę sovietmečiu. Naujanerių holokausto aukų kapinės minimos „**Holokausto Lietuvoje atlase**“ [4, 7]. Žurnalisto **Algimanto Jazdausko** straipsnyje „Gulbinai šiandien švenčia“ galima paskaityti apie Naujanerių dvarą ir „Gulbinų“ sodininkų bendriją [1]. Naujanerių (Vilijanovos) dvaras įtrauktas į Lietuvos dvarų duomenų bazę (<http://www.heritage.lt/dvarai/>), ten galima pažiūrėti dvaro pastatų fotofiksaciją [6].

XIX a. vid.–XX a. pr. vietovėje buvo **Naujanerių (Vilijanovos) dvaras**. Čia veikė garsi spirito varykla ir alaus darykla. 1885 m. netoli dvaro rastas brangus lobis – užkastas XV a. katilėlis su pinigais, tarp kurių yra ir Vytauto laikų monetų. Šiuo metu dvaras yra sunykęs. Buvusių rūmų ir oficinios pastatuose dabar yra gyvenamieji butai. Iki šių dienų yra išlikę spirito varyklos, tvarto pastatai, dvaro želdiniai ir tvenkiniai. Naujanerių dvarvietės teritorijoje pastatyta ir individualių gyvenamųjų namų [1, 6].

Netoli dvaro yra holokausto aukų kapinės. 1941 m. rugsėjo 24 d. Naujanerių kaime vokiečių saugumo policijos ir SD Ypatingasis būrys, padedant vietiniams policininkams ir baltaraiščiams, nužudė daug Maišiagalos, Paberžės ir kitų Vilniaus apskrities valsčių žydų. 1971 m. žudynių vietoje holokausto aukoms pastatytas paminklas. Paminkle iškaltas įrašas lietuvių ir jidiš kalbomis: „Čia 1941 IX 20 hitlerininkai ir jų vietiniai pagalbininkai nužudė 1767 žydus“ [4, 7]. 1993 m. žudynių vieta įtraukta į Kultūros vertybių registrą (unikalus objekto kodas – 11365).

Po Antrojo pasaulinio karo Naujaneriai priklausė Gulbinų paukštininkystės tarybiniam ūkiui [5]. 1979 m. gruodžio 29 d. Ministrų Tarybos išleistu potvarkiu vietovėje įkurta viena didžiausių Vilniaus mieste ir Verkių apylinkėse sodininkų bendrija „Gulbinai“, užimanti 60,96 ha plotą. 1980 m. bendrijoje susibūrė 600 sodininkų, kuriems buvo skirta 400-1200 m² sklypai, iš viso 42,98 ha žemės. Likusi žemė buvo bendro naudojimo ir sudarė žaliuosius plotus, gatves, tvenkinius. 1992 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės potvarkiu „Gulbinų“ bendrijos sodininkams leista privatizuoti turimus žemės sklypus [1].

Naujaneriuose labai graži gamta. Šiaurėje driekiasi Vilniaus rajonui priklausantis **Raudondvario miškas** [3, 5], pietuose telkšo **Balsio ežeras**.

Literatūra ir šaltiniai

1. Jazdauskas, Algimantas. *Gulbinai šiandien švenčia*. – Iliustr. // *Vilniaus diena*. – 2010, bal. 24, p. 31.
2. Jurkštas, Jonas. *Vilniaus vietovardžiai*. – Vilnius, 1985, p. 39-40.
3. *Mėgėjiškai sodininkystei Lietuvoje – 50 metų / sudarė Feliksas Marcinkas*. – Vilnius, [2009]. – 215, [1] p.: iliustr. – Santr. angl.
4. *Naujaneriai [1941 09 24]*. – Iliustr., žml. // *Holokausto Lietuvoje atlasas*. – Vilnius, 2011. – P. 290-291.
5. *Naujaneriai, Vilijanavas* // *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija*. – Vilnius, 1968. – T. 2, p. 669.
6. *Naujanerių (Viljanovos) dvaro sodybos fotofiksacija*. Lietuvos dvarų duomenų bazė. [interaktyvus] 2013 [žiūrėta 2013-10-04]. Prieiga per internetą: <<http://www.heritage.lt/dvarai/foto.php?id=110>>.
7. *Naujaneriai [1941 09 24]*. – Iliustr., žml. // *Lithuanian Holocaust atlas*. – Vilnius, 2011. – P. 290-291.

Parengė: Levonija Meškelevičiūtė (Vilniaus m. SCB), 2012; Jurgita Lazauskaitė (VAVB), 2015

© Vilniaus apskrities kraštotyra 2008. Sprendimas: [Dizaino kryptis](#)